

L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola des del 27-28 d'octubre de 2017

written by Axel Schönberger | 13 de març de 2018

Els mitjans alemanys informen sobre els esdeveniments a Espanya des del mes d'octubre de 2017 principalment com si el govern espanyol tingués el dret d'actuar com ho ha fet fins ara. Un portaveu del Govern Federal Alemany va, fins i tot, arribar a justificar les mesures adoptades pel Govern d'Espanya –clarament vulneracions greus dels drets humans – dient que Espanya té lleis dures. I una vegada i una altra es podia llegir a la premsa alemanya que l'article 155 de la Constitució espanyola (CE) sobre la qual, com és ben sabut, el govern d'Espanya intenta justificar les seves accions contra Catalunya, correspondria a l'article de la Constitució alemanya («Grundgesetz» o Llei Bàsica, abreujat GG) i que, per tant, les actuacions del govern espanyol també serien proporcionades i ajustades a dret segons els criteris legals alemanys.

Article 37 de la Constitució alemanya

Primer, doncs, donem un cop d'ull a la Constitució alemanya. L'art. 37 del Grundgesetz de la República Federal d'Alemanya diu el següent:

«Art. 37:

(1) Si un estat federat (land) incompleix les seves obligacions segons la Constitució o segons una altra llei federal, el Govern Federal, amb l'acord del Senat Federal, pot adoptar, a través del camí de la coerció federal, les mesures necessàries per obligar-lo a realitzar les seves obligacions.

(2) Per tal d'aplicar mesures de coerció federal, el Govern Federal o el seu encarregat té el dret de donar ordres a tots els estats federats i a totes les seves institucions administratives».

Aquest article va servir de model per la redacció del corresponent article 155 de la Constitució del Regne d'Espanya de 1978:

«Artículo 155.

1. Si una Comunidad Autónoma no cumpliere las obligaciones que la Constitución u otras leyes le impongan, o actuare de forma que atente gravemente al interés general de España, el Gobierno, previo requerimiento al Presidente de la Comunidad Autónoma y, en el caso de no ser atendido, con la aprobación por mayoría absoluta del Senado, podrá adoptar las medidas necesarias para obligar a aquélla al cumplimiento forzoso de dichas obligaciones o para la protección del mencionado interés general.

2. Para la ejecución de las medidas previstas en el apartado anterior, el Gobierno podrá dar instrucciones a todas las autoridades de las Comunidades Autónomas.»

Marc d'aplicació de l'art. 37 de la Constitució alemanya

Convé, en primer lloc, examinar amb precisió l'abast del model alemany. Fins al present, a la República Federal d'Alemanya mai no ha sigut necessari fer ús d'aquest article. Per tant, en el cas d'Alemanya només és possible teoritzar sobre la hipòtesi de l'aplicació de mesures de coacció federal.

Si un estat federat alemany incomplís les seves obligacions –per exemple pressupostàries– envers l'Estat federal es plantejaria com a «ultima ratio» la coacció de l'art. 37 del GG. Així en el cas d'una infracció pressupostària greu d'un estat federat contra una obligació federal, de part de la federació el Govern Federal amb aprovació del Senat podria nomenar, un cop exhaurides totes les altres mesures de possible aplicació incloent un recurs davant del Tribunal

Constitucional, un «comissionat de comptes» amb capacitat de fer complir ordres a l'Estat federat en qüestió.

L'Estat Federal i els seus agents tals com per exemple aquest «comissionat de comptes» disposarien en tal cas d'amplis poders per donar instruccions a l'Estat federat en qüestió i a les seves administracions. Tanmateix, aquests poders es limitarien a obtenir l'execució de l'obligació federal infringida sense que poguessin excedir d'aquest objectiu.

Segons el dret alemany, a banda d'emetre ordres d'execució i d'activar un o més comissaris federals, la Federació podria adoptar les mesures següents, que tanmateix només podrien ser aplicades en cas que fossin estrictament necessàries per tal de resoldre la situació de vulneració de l'obligació federal:

- la suspensió dels òrgans constitucionals de l'Estat federat en qüestió –tret dels òrgans jurisdiccionals– i, en conseqüència, presa de possessió en fideïcomís de l'autoritat regional per part de la federació,
- submissió de les forces regionals de l'ordre a l'autoritat federal,
- mesures financeres i econòmiques adequades a la situació dirigides a posar fi a l'incompliment de l'obligació federal per part de l'autoritat regional,
- interdiccions contra l'estat federat en qüestió,
- execució subsidiària dels actes pendents que l'estat federat té l'obligació de complir d'acord amb obligacions federals.

El que l'article 37 del GG no permet

En canvi, l'art. 37 del GG alemany no permet:

- destituir un Govern regional,
- dissoldre un Parlament regional,
- suprimir un estat federat,
- reduir o augmentar l'àmbit territorial d'un estat federat mitjançant el canvi de les seves fronteres,
- desplegar l'exèrcit federal a l'estat federat en qüestió,

- desplegar la policia federal a l'estat federat en qüestió,
- desplegar forces policials d'un altre estat federat a l'estat federat en qüestió.

No és sobre la base de l'art. 37 del GG sinó exclusivament en presència de les condicions establertes a l'art. 91 del GG que la Federació pot desplegar, arribat el cas, forces policials federals o d'un altre estat federat. Això és per la defensa enfront d'un perill per a l'existència, les llibertats bàsiques o principis democràtics tant de la Federació com d'un dels estats federats.

L'autodeterminació en dret alemany des de la perspectiva del dret internacional públic

Quan la Llei Bàsica (GG) fou aprovada, el dret internacional públic de les Nacions Unides no s'havia desenvolupat tant com fins ara. Segons el tenor literal de la Llei Bàsica, la decisió d'un Parlament regional sobre la separació d'un estat federat de la resta de la Federació seria inconstitucional i podria fonamentar l'aplicació de la coacció per part de l'estat federal.

Atès que la República Federal d'Alemanya ha subscrit les dues convencions relatives a Drets Humans de Nacions Unides –la *Convenció internacional de drets civils i polítics* (IPbpR/iccpr) i la *Convenció internacional sobre drets econòmics, socials i culturals* (IPwskR/icescr) i que aquestes convencions han esdevingut així part integrant de l'ordenament jurídic alemany amb un nivell jeràrquic superior a normes constitucionals (articles) eventualment contradictòries, no li seria permès a la federació d'oposar-se a què el poble sòrab promogui la seva independència de la República Federal d'Alemanya.

I la Federació tampoc podria impedir que els sòrabs, havent guanyat un referèndum sobre l'autodeterminació i per raó dels drets humans fonamentals dels quals se'n deriven molts altres drets humans, proclamessin una República Sòraba independent.

En aquest sentit, en la mesura que aquest procés es dugués a terme sense violència –la lluita per la independència d'una part del territori de l'Estat alemany mitjançant l'ús de la força seria, en canvi, delictiu d'alta traïció– no li seria permès a l'Estat alemany aplicar l'art. 37 del GG ni perseguir penalment els sòrabs en la seva lluita per la independència ni per haver proclamat una República Sòraba independent invocant el seu dret humà d'autodeterminació emparant-se en el dret a decidir inalienable garantit pel dret internacional públic. El dret d'autodeterminació és un dret dels pobles. Per tant, en l'estat actual del dret internacional, aquest dret no el tenen els ciutadans d'estats federats alemanys tals com Baviera o Hessen sinó exclusivament els pobles com els sòrabs, kurds, tàmls o catalans.

És un dret humà inalienable, universalment reconegut, que ni la Llei Bàsica d'Alemanya ni la Constitució del Regne d'Espanya poden de cap manera modificar, excloure ni rebutjar, car ambdós Estats han ratificat amb força vinculant les dues convencions de Nacions Unides i s'hi han sotmès.

En cas que el Parlament regional de Hessen decidís la independència de Hessen respecte a la República Federal d'Alemanya podria la Federació sobre la base de l'art. 37 de la Llei Bàsica (GG) exercir la coacció envers l'Estat de Hessen per impedir que aquest esdevingués independent.

En canvi, l'ús de l'art. 37 de la Llei Bàsica en cas que el poble sòrab desitgés per majoria separar-se d'Alemanya i constituir un estat propi seria legalment atacable, ja que l'efecte vinculant de les dues convencions de drets humans prevaldria sobre el precepte constitucional de la Llei Bàsica sobre la indivisibilitat del territori de l'Estat.

Oposar-s'hi sobre la base que, després de segles d'assimilació amb el poble alemany, el poble sòrab ha quedat massa reduït per exercir el dret d'autodeterminació a través d'un estat propi seria una violació dels drets humans.

El dret a decidir de com volen els sòrabs exercir el dret a

l'autodeterminació –si en la forma usual d'autonomia dintre de la República Federal d'Alemanya o per mitjà d'un estat propi– els correspon essencialment a ells i a ningú més.

D'aquesta manera, la població majoritària alemanya no podria imposar cap norma. Al cap i a la fi, una República sòraba tindria més residents que Mònaco, tot i que això no seria important.

El que és decisiu és que el poble en qüestió actuï en exercici del dret d'autodeterminació, que és el seu dret humà originari.

Marc d'aplicació de l'art. 155 de la Constitució Espanyola

Igualment a Espanya, segons l'art. 155 de la CE, el govern central de Madrid estaria autoritzat a intervenir en cas d'infracció dels deures d'una Comunitat Autònoma envers l'Estat central, per tal de:

- donar ordres a la Comunitat Autònoma en qüestió que tinguin per objecte resoldre la infracció de l'obligació envers l'Estat central per part de la Comunitat Autònoma,
- nomenar un o més representants (de l'Estat) que doni instruccions a les administracions de la Comunitat Autònoma en qüestió,
- suspendre els òrgans constitucionals de la Comunitat Autònoma amb excepció dels òrgans jurisdiccionals i en conseqüència fer-se càrrec en fideïcomís del poder de prendre decisions en aquesta Comunitat Autònoma,
- disposar que les forces policials de la Comunitat Autònoma quedin subjectes a les ordres del govern central,
- adoptar mesures financeres i econòmiques dirigides a posar remei a la infracció de l'obligació envers l'Estat per part de la Comunitat Autònoma,
- suspendre temporalment el compliment de les obligacions de l'Estat respecte a la Comunitat Autònoma en qüestió, en la mesura que això pugui contribuir a resoldre la violació de l'obligació de la Comunitat Autònoma envers l'Estat,
- despatxar ordres d'interdicció contra la Comunitat Autònoma

en qüestió,

– prendre mesures en substitució de la Comunitat Autònoma si aquesta deixa de realitzar accions envers l'Estat a les que estaria obligada en virtut de l'ordenament jurídic.

El que l'art. 155 de la CE no permet:

L'art. 155 de la Constitució del Regne d'Espanya de 1978 no permet de cap manera:

- la destitució del govern d'una Comunitat Autònoma,
- dissoldre el Parlament d'una Comunitat Autònoma elegit democràticament,
- dissoldre una Comunitat Autònoma,
- reduir o ampliar l'àmbit territorial d'una Comunitat Autònoma per mitjà de canvis en els límits geogràfics,
- desplegar l'exèrcit espanyol a la Comunitat Autònoma en qüestió,
- desplegar la Guàrdia Civil o la Policia Nacional a la Comunitat Autònoma en qüestió,
- desplegar forces policials d'altres Comunitats Autònomes a la Comunitat Autònoma en qüestió.

A Espanya, el desplegament de la Policia Nacional, la Guàrdia Civil o forces de l'ordre d'altres Comunitats Autònomes sota el comandament del Govern central de Madrid pot estar fonamentat en altres lleis. Tanmateix, no és aquest el lloc per tractar aquesta qüestió, ja que a Espanya s'ha declarat oficialment que l'operació corresponent ha estat emparada per l'art. 155 de la CE, la qual cosa no és el cas.

Hipotèticament, si suposem sobre aquesta base que l'Estat espanyol hi estigués legitimat i que aplicar l'art. 155 de la CE per fer front a la lluita de Catalunya per la seva sobirania i independència d'Espanya li fos permès en virtut de l'ordenament jurídic espanyol, caldria constatar que la deposició –de fet l'enderrocament– del president, vicepresident, consellers i conselleres del Govern català així com de la presidenta del Parlament de Catalunya i altres alts

càrrecs i la dissolució del Parlament de Catalunya no estan emparats per l'art. 155 ni tampoc per cap altre article de la Constitució espanyola, sinó que en si representen una greu violació del dret espanyol.

Cal afegir que aquestes actuacions del Govern d'Espanya infringeixen l'art. 1 de les dues esmentades Convencions de Drets Humans ratificades sense reserves per Espanya que igualment formen part integrant de l'ordenament jurídic espanyol.

D'altra banda, independentment de la il·legalitat de les mesures particulars, és també il·legal el conjunt de les mesures adoptades, ja que l'acumulació de diverses mesures en lloc de l'adopció de mesures específiques que semblin necessàries no té la cobertura legal de l'art. 155 CE.

No només són aquestes mesures il·legals, sinó que també és desproporcionat dissoldre el Parlament de Catalunya i convocar noves eleccions, i encara més declarar que el Govern de Catalunya elegit democràticament quedava destituït.

Manipulació política i interpretació judicial arbitrària del Dret

Seguim en la hipotètica presumpció que l'Estat central en el cas que tractem hagués estat essencialment legítimat per aplicar l'art. 155 CE i per exercir una «coacció de l'Estat» adequada envers Catalunya. També en aquest cas l'Estat central estaria vinculat pel dret vigent a l'Estat espanyol i no podria fer i desfer com vulgui i sense fonament jurídic, com ja ha succeït per part del Govern i de la majoria del Senat. L'art. 147 (1) de la Constitució del Regne d'Espanya de 1978 estableix que:

«En el marc d'aquesta Constitució, els Estatuts d'Autonomia són la norma institucional bàsica de les respectives Comunitats Autònomes, que l'Estat reconeix i protegeix com a part integral del seu ordenament jurídic.»

D'aquesta manera, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya és dret orgànic («que complementa la Constitució») de l'Estat espanyol. En tant que dret complementari l'Estatut d'Autonomia de Catalunya conté regles precises aplicables a l'elecció, la destitució del càrrec i deposició del president, vicepresident i dels consellers del Govern català així com sobre la dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria de noves eleccions.

Les normes d'aquest dret complementari de la Constitució espanyola es mantenen en vigor fins i tot en el supòsit d'aplicació de l'art. 155 de la CE i han de ser observades per tots els càrrecs públics d'Espanya com a dret vigent.

S'han ignorat nombroses normes de rang constitucional

Una destitució del Govern electe de Catalunya, una dissolució del Parlament de Catalunya i convocatòria de noves eleccions a Catalunya només pot ser legalment eficaç en el marc de les disposicions i la normativa de l'Estatut de Catalunya.

Són rellevants els següents articles de rang constitucional (faig referència a la cinquena edició de l'Estatut d'Autonomia de la Generalitat de Catalunya de juny de 2016):

- Art. 67, incís 7 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya sobre la destitució del president del Govern de Catalunya;
- Art. 68.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya relatiu a la destitució d'un Govern de Catalunya;
- Art. 66 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya relatiu al finiment d'una legislatura i la consegüent dissolució del Parlament;
- Art. 56.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya relatiu a la convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya.

Segons l'art. 67.7 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, un president (de la Generalitat) de Catalunya pot ser destituït o apartat del seu càrrec per les vies següents:

«Article 67. 7. El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.»

d'acord amb d'aquest article, el Govern espanyol sota la direcció del president Mariano Rajoy no tenia en cap moment el dret de destituir del seu càrrec el president català Carles Puigdemont. Que aquest hagi estat destituït *de facto* no confereix cap efecte jurídic a aquesta «destitució».

«Destitució» del Govern de Catalunya

Segons l'art. 68.4 el mandat del Govern cessa en el supòsit següent:

«Article 68. 4. El Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.»

A això cal afegir l'art. 67.3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya:

«Article 67. 3. Si, un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata no és elegit, el Parlament resta dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions convoca eleccions de manera immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.»

La Generalitat de Catalunya es compon de president, consellers i Parlament. El Govern està format pel president, primer ministre (conseller primer o conseller en cap) i els ministres responsables de cada departament (consellers).

Així mateix, pel que fa al Govern de Catalunya cal constatar que la «destitució» anunciada pel president del govern

espanyol suposadament en aplicació de l'Art. 155 no té cap fonament legal i, per tant, no es tracta d'una destitució amb efectes jurídics, sinó d'un «enderrocament» il·legal.

Dissolució del Parlament de Catalunya

Per acabar, cal esmentar l'art. 66 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya que regula la dissolució del Parlament:

«Article 66. Causes de finiment de la legislatura

La legislatura fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finir anticipadament si no té lloc la investidura del president o presidenta de la Generalitat, o per dissolució anticipada, acordada pel president o presidenta de la Generalitat.»

Només Carles Puigdemont com a president electe de Catalunya nomenat pel rei d'Espanya hagués pogut dissoldre anticipadament el Parlament de Catalunya, cosa que, com és sabut, no va fer. Ni el rei d'Espanya ni el president del Govern espanyol ni el Senat d'Espanya tenien legitimació per fer-ho.

Així doncs, la «dissolució» del Parlament de Catalunya anunciada per Mariano Rajoy fou il·legal. En definitiva, ha estat un procediment únic a Europa: La «dissolució» o «separació del poder» d'un Parlament legítim, democràticament elegit, sense cap fonament jurídic per tal d'evitar que es realitzés una voluntat popular no desitjada pels que detenen el poder!

En «temps normals» és d'aplicació l'art. 56.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya:

«Article 56. 4. El president o presidenta de la Generalitat, quinze dies abans del finiment de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.»

En qualsevol cas, això no és el que va tenir lloc.

L'atac més contundent a l'autodeterminació de Catalunya des de la dictadura franquista

Per tot això ens permetem constatar com a conclusió provisional que

- la «destitució» del president de la Generalitat de Catalunya,
- la «destitució» dels consellers del Govern de Catalunya,
- la «destitució» de la presidenta del Parlament de Catalunya, així com
- la «dissolució» del Parlament de Catalunya pel govern espanyol el 27-28 d'octubre de 2017 no tenien fonaments legals en dret espanyol i en conseqüència van ser il·legals.

A més, aquests actes van infringir els drets humans fonamentals dels Catalans resultants dels Pactes sobre Drets Humans de Nacions Unides.

El conjunt de les mesures adoptades pot ser justament qualificat de «cop d'Estat des de dalt» per tal d'aconseguir com a mínim una dissolució temporal dels òrgans centrals d'autogovern de Catalunya i que des d'una perspectiva històrica representa el cop més dur a l'autodeterminació del poble català des de la fi de la dictadura criminal de Franco.

La separació del poder de l'autogovern català i la presa de control dictatorial de l'administració i les institucions catalanes per part del Govern central –que des de la presa de poder ja ha causat grans danys, els quals, fins ara, són desconeguts pel públic alemany– representa així un greu atemptat contra el principi fonamental de la democràcia i de l'estat de dret i, en particular, una de les violacions més greus dels drets humans que s'han produït a Europa des de la fi de la Segona Guerra Mundial.

Les violacions massives dels drets humans a Espanya són una amenaça permanent als fonaments d'Europa

Les mesures adoptades per part de l'autoritat de l'Estat espanyol que hem descrit més amunt no només sacsegen i destrueixen l'estructura plurinacional de l'Estat espanyol, sinó que porten el potencial de desacreditar moralment i de manera duradora el projecte europeu en la mesura en què els estats europeus no s'han distanciat de manera inequívoca de la injustícia causada per l'Estat espanyol a Catalunya.

Ens portaria massa lluny analitzar en aquest lloc com cal valorar la situació des d'un punt de vista jurídic, ja que la «destitució» il·legal del president i dels seus consellers no els ha deixat sense immunitat parlamentària, ja que aquesta destitució no està emparada per cap base jurídica i, per tant, és nul·la de ple dret. D'aquesta manera, la persecució per via penal a la que estan actualment sotmesos tant el president legítim de Catalunya com la majoria dels membres del seu Govern i la presidenta del Parlament per part de la justícia espanyola (que actua de manera evident sota les ordres de i en col·lusió amb el govern espanyol) va dirigida a membres del Parlament i del Govern que podrien reclamar, almenys per ara, l'estatus d'immunitat penal (segons l'art. 70 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya), i això independentment del fet que per tot el que és sabut fins ara no han comès cap fet delictiu, sinó que són perseguits penalment només per raons polítiques i amb infracció dels drets humans, de forma il·legal i potser fins i tot criminal.

Ara bé, cal assenyalar que el Codi Penal Espanyol a l'art. 472 (Rebel·lió) defineix com a delictes alguns dels fets duts a terme per Mariano Rajoy i el seu govern en la mesura en què hi ha intervingut violència contra persones:

«Artículo 472.

Son reos del delito de rebelión los que se alzaren violenta y públicamente para cualquiera de los fines siguientes:

1. Derogar, suspender o modificar total o parcialmente la Constitución.

[...]

4. Disolver las Cortes Generales, el Congreso de los Diputados, el Senado o cualquier Asamblea Legislativa de una Comunidad Autónoma, impedir que se reúnan, deliberen o resuelvan, arrancarles alguna resolución o sustraerles alguna de sus atribuciones o competencias.

[...]

6. Sustituir por otro el Gobierno de la Nación o el Consejo de Gobierno de una Comunidad Autónoma, o usar o ejercer por sí o despojar al Gobierno o Consejo de Gobierno de una Comunidad Autónoma, o a cualquiera de sus miembros de sus facultades, o impedirles o coartarles su libre ejercicio, u obligar a cualquiera de ellos a ejecutar actos contrarios a su voluntad.»

«Art. 472.

Cometen delictes de rebel·lió els que s'aixequin de forma pública i violenta amb qualsevol de les finalitats següents:
1. Derogar, suspendre o modificar total o parcialment la Constitució,

[...]

4. Dissoldre les Corts Generals, el Congrés dels Diputats, el Senat o qualsevol Assemblea Legislativa d'una Comunitat Autònoma, impedir que es reunixin, deliberin o decideixin, forçar l'adopció d'alguna decisió o despullar-los d'alguna de les seves atribucions o competències,

[...]

6. Substituir el Govern de la Nació per un altre o el Consell de Govern d'una Comunitat Autònoma, o utilitzar o exercir per si mateix o sostreure les seves facultats al Govern, Consell de Govern d'una Comunitat Autònoma o a qualsevol dels seus membres o impedir-los el lliure exercici d'aquestes, o obligar-los a realitzar actes contraris a la seva voluntat.»

Mariano Rajoy i la seva vicepresidenta Soraya Sáenz de

Santamaria, actual regenta en funcions amb plens poders dictatorials, han exclòs parcialment una extensió de la Constitució espanyola, l'Estatut de Catalunya (Art. 472.6 del Codi Penal).

Els han dissolt el Parlament de Catalunya, que és indubtablement l'Assemblea Legislativa d'una Comunitat Autònoma (Art. 472.4 CP).

Han substituït el Govern d'una Comunitat Autònoma per un altre (Art. 472.6 CP).

Però el cap de Govern en minoria de l'Estat espanyol segurament pot confiar en la lleialtat de la cúpula dels fiscals i jutges i en la dependència de l'aparell de Justícia que probablement amb raó sigui, en part, considerat corrupte.

També el Tribunal Constitucional és considerat des de fa anys un instrument partidista del Partido Popular i del Govern minoritari encapçalat per aquest de manera que un recurs d'inconstitucionalitat contra l'ús que es fa de l'art 155 de la CE no té cap possibilitat de prosperar per raons polítiques i no pas jurídiques.

La qüestió fonamental: està justificada l'aplicació de l'art. 155 a Catalunya?

Un cop explicat que la manera com el Govern Espanyol ha destituït el president, els consellers i la presidenta del Parlament, ha dissolt el Parlament democràticament elegit de Catalunya i ha convocat noves eleccions infringint la Constitució i invocant una suposada autorització sobre la base de l'art. 155 de la CE va ser i segueix essent clarament il·legal i fins potser –en allò que l'art. 472 CP sigui rellevant– delictiva, queda per tractar la qüestió de fins a quin punt es varen donar els requisits per l'aplicació de l'art. 155.

Abans que el Senat prengui una decisió sobre l'aplicació de l'Art. 155 de la CE, el president del govern espanyol ha

d'adreçar un requeriment per escrit al president de la Generalitat de Catalunya amb el resultat d'un clar incompliment per part d'aquest darrer. Aquest requeriment va ser enviat i va ser contestat el 19 d'octubre –en temps i forma– pel president de la Generalitat. La pregunta central del president espanyol va ser si el Parlament de Catalunya, en la sessió del 10 d'octubre, havia votat sobre la independència de Catalunya.

En veritat, va indicar el president de Catalunya en la seva resposta, el Parlament de Catalunya havia deixat en suspens el resultat del referèndum de l'1 d'octubre de 2017 –la independència de Catalunya respecte a Espanya en forma de república– i oferia al govern espanyol un diàleg obert i una reunió. Cito d'aquest escrit:

«El president de la Generalitat de Catalunya

A l'Honorable Senyor Mariano Rajoy Brey President del Govern
Palau de la Moncloa
28071 Madrid

Estimat President Rajoy,

El poble de Catalunya va decidir el passat 1 d'octubre en un referèndum amb alta participació dels electors la seva independència. Un percentatge més elevat que el que ha permès al Regne Unit iniciar el Brexit i amb un major nombre de catalans que els que van votar l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

El 10 d'octubre el Parlament va celebrar una sessió per tal de valorar els resultats i els efectes del referèndum i en la qual vaig proposar deixar en suspens els efectes d'aquell mandat popular.

Ho vaig fer per fer possible el diàleg que reiteradament ens han fet arribar a vostè i a mi, institucions i dirigents de tota Europa i de la resta del món. En aquest sentit, a la meva

carta de dilluns, li vaig proposar celebrar una reunió que encara no ha estat atesa.

De la mateixa manera, tampoc ha estat atesa la petició de retirar les mesures de repressió. Al contrari, s'ha reforçat i ha comportat l'ingrés a presó del president d'Òmnium Cultural i del president de l'Assemblea Nacional Catalana, entitats d'acreditada trajectòria cívica, pacífica i democràtica.

Aquesta suspensió continua vigent. La decisió d'aplicar l'art 155 correspon al Govern de l'Estat prèvia autorització del Senat. Malgrat tots aquests esforços i la voluntat de diàleg, que l'única resposta sigui la suspensió de l'autonomia indica que no s'és conscient del problema i que no se'n vol parlar.

Finalment, si el Govern de l'Estat persisteix en impedir el diàleg i continuar la repressió, el Parlament de Catalunya podrà procedir, si ho creu oportú, a votar la declaració formal d'independència que no va votar el dia 10 d'octubre.

Atentament,
Carles Puigdemont Casamajor

Barcelona, 19 d'octubre de 2017

P.S.: Li facilito l'enllaç amb el diari de sessions del Parlament de Catalunya corresponent a la sessió 43 de dimarts 10 d'octubre de 2017: <https://www.parlament.cat/document/dspcp/236781.pdf>.»

Malgrat que el president de la Generalitat havia respost dintre del termini i explicat de manera clara que fins llavors no hi havia hagut cap declaració d'independència, sinó que la part catalana buscava el diàleg polític, el govern espanyol encara va publicar el 19 d'octubre de 2017 una comunicació per la qual constata que el president català havia deixat de respondre de manera clara i precisa a la pregunta de si alguna autoritat catalana havia declarat la independència d'aquesta Comunitat Autònoma i l'instava a restablir l'ordre

constitucional que segons ell havia estat infringit, anunciant d'aquesta manera l'aplicació de l'art 155 de la Constitució espanyola.

Oferiment català de diàleg fins a l'últim minut

Tanmateix la part catalana va oferir diàleg fins a literalment l'últim minut i des de llavors va deixar suspesa la declaració d'independència. El 26 d'octubre, el president català encara va mostrar la seva disposició a un intent de mediació del president basc i prendre en consideració dissoldre el Parlament i convocar noves eleccions.

Persistent, implacable i ignorant totes les ofertes de diàleg, el Govern de Madrid va tornar a anunciar el 26 d'octubre l'aplicació de l'art. 155 contra Catalunya.

Ja amb anterioritat el portaveu del Partit Popular, Pablo Casado, havia amenaçat el president català i els consellers d'acabar com fa dècades el president català Lluís Companys, que fou lliurat a Espanya pels botxins de Hitler i assassinat per ordre de Franco.

En resposta a la declaració per part del govern espanyol que l'art. 155 s'aplicaria en qualsevol cas, Carles Puigdemont va respondre que no convocaria eleccions com havia anunciat ja el 26 d'octubre, sinó que deixaria que el Parlament decidís com calia procedir per tal de fer efectiva la independència volguda pel poble català.

El Parlament de Catalunya es va reunir al mateix temps que ho feia el Senat espanyol. Només després que el Senat espanyol decidís l'aplicació de l'art.155 contra Catalunya el Parlament va decidir per majoria la independència d'Espanya i va proclamar la República de Catalunya de manera impecable en dret internacional –emparada entre d'altres per l'art. 1 dels dos Pactes sobre Drets Humans de Nacions Unides que també són vinculants a Espanya.

En cap cas es pot afirmar que l'aplicació de l'art. 155 de la CE hagi estat una reacció a la proclamació de la República catalana, ja que aquesta va tenir lloc com a reacció a la

decisió del Senat espanyol de retallar il·legalment i vulnerar el dret dels catalans a la seva autodeterminació per mitjà de l'aplicació de l'art. 155 de la CE.

Tant si al moment de l'adopció de l'art. 155 de la CE per part del Senat espanyol hi va haver motiu suficient per a aquesta mesura com si això es presenta com «últim recurs» necessari, com si aquesta mesura fos en si obligatòria, més aviat cal constatar que el Govern de Mariano Rajoy va evitar tossudament el diàleg i les negociacions constructives tot aplicant-se amb determinació a invalidar l'autonomia catalana i implementar un règim dictatorial almenys de forma temporal a través de l'aplicació de l'art. 155 de la CE a Catalunya.

De fet, el polèmic referèndum de l'1-0 va ser il·legal?

Per acabar, vull reprendre un punt que he esmentat al principi, ja que per fer aquesta valoració jurídica he partit d'una premissa hipotètica.

És sobretot des de la perspectiva jurídica com cal valorar la qüestió de si el referèndum de l'1-0 va ser legítim i si el poble català tenia i té el dret de decidir per si mateix com vol exercir el dret a l'autodeterminació. La resposta a aquesta polèmica que he analitzat en un altre lloc és molt clara:

1. El referèndum de l'1-0 va ser legítim des del punt de vista del dret internacional i de l'ordenament jurídic espanyol que ha incorporat amb efectes vinculants els dos pactes de drets humans de les Nacions Unides. La decisió del Tribunal Constitucional espanyol que subordina els drets humans als altres articles de la Constitució i els interpreta en cassació és il·legal i demostra un altre cop la politització del Tribunal Constitucional espanyol.

2. El poble català tenia el dret segons el dret internacional, el dret natural i el dret espanyol de decidir sobre la seva independència de la Monarquia espanyola i d'establir

unilateralment una República catalana.

3. El govern i el Senat d'Espanya no tenien ni tenen el dret d'anul·lar i deixar sense efectes jurídics la declaració unilateral d'independència i la capacitat de legislar que se'n deriva. Només podrien fer ofertes al Govern de la Generalitat per via de negociació per la permanència voluntària en un Estat espanyol plurinacional de cara al futur, cosa que, en desconeixement de la legalitat i la situació internacional, evidentment es neguen fins i tot a considerar. Així doncs, el govern i el Senat d'Espanya no entenen que el camí actualment seguit per Espanya conduirà inevitablement a la separació de Catalunya i que a llarg termini Espanya no ho podrà evitar.

Per tant, cal constatar que encara que el Parlament de Catalunya hagués declarat la independència de Catalunya amb anterioritat a l'aplicació de l'art. 155 de la CE s'hagués tractat d'un exercici legítim del dret humà inalienable a l'autodeterminació segons el dret internacional i el dret espanyol, la realització de la qual no pot ser castigada per l'ordenament jurídic espanyol. En particular, l'exercici d'aquest dret no pot constituir la motivació jurídica per l'aplicació de l'art. 155 i la utilització de la coacció de l'Estat espanyol contra un dels pobles d'Espanya.

Tot aquell que treballi a Europa i arreu del món pels drets humans, l'estat de dret i la democràcia no podrà menys que donar una amable benvinguda a la República de Catalunya com nou estat d'Europa i, a la vegada, jutjar amb duresa l'actuació il·legal, antidemocràtica i en violació dels drets humans del govern i l'Estat espanyols, que embruta la imatge internacional d'Espanya.

A més, val a dir que l'actuació pacífica, democràtica i ajustada al dret internacional dels catalans és un model per a la resta del món. Quants conflictes hi ha al món causats per la negació del dret humà d'autodeterminació de grans i de

petits pobles per part dels estats que es desenvolupen amb violència! El poble català fa el seu camí de manera pacífica, imparabile i amb dignitat. I per això triomfarà.

Traducció de l'alemany al català per Carmen Víctor i N.N.

Publicació original a «Blickpunkt Katalonien»: <http://blickpunktkatalonien.com/die-anwendung-des-artikels-155-der-spanischen-verfassung-seit-dem-27-28-oktober-2017/>